

**EESTI HOIURAAMATUKOGU
TEGEVUSARUANNE
2014. AASTAL**

MÄRTS 2015

SISUKORD

EESTI HOIURAAMATUKOGU TEGEVUSARUANNE 2014. AASTAL

EESSÕNA.....	3
1 ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE.....	4
1.1 STRUKTUUR.....	4
1.2 NÕUKOGU.....	5
1.3 TÖÖALANE KOOLITUS JA OSAVÕTT ERIALASTE ORGANISATSIOONIDE TÖÖST.....	6
1.4 EESTI HOIURAAMATUKOGU TUTVUSTAMINE JA KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA.....	8
1.5 INFOTEHNOLOOGIA ÜLEVAADE.....	8
2 PEAVARAHOIDJA TEGEVUS.....	9
3 HOIUOSAKONNA TEGEVUSARUANNE.....	10
4 VAHETUSOSAKONNA TEGEVUSARUANNE.....	12
5 FINANTS- JA MAJANDUSTEGEVUS.....	13
6 TEGEVUSKAVA 2015. AASTAKS.....	15

EESTI PIMEDATE RAAMATUKOGU TEGEVUSARUANNE 2014.AASTAL

EESSÕNA.....	16
1 ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE.....	17
1.1. STRUKTUUR.....	17
1.2. TÖÖALANE KOOLITUS JA OSAVÕTT ERIALASTE ORGANISATSIOONIDE TÖÖST.....	17
1.3. RAAMATUKOGU TUTVUSTAMINE JA KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA.....	20
2 KOGUD.....	21
3 LUGEJATEENINDUS.....	22
4 HELIKANDJATEL TEAVIKUTE VALMISTAMINE.....	23
5 PUNKTKIRJAS TEAVIKUTE VALMISTAMINE.....	24
6 JUURDEPÄÄS ELEKTROONILISELE TEABELE.....	24
7 VEEBIRAAMATUKOGU.....	25
8 FINANTS- JA MAJANDUSTEGEVUS.....	25
9 TEGEVUSKAVA 2015. AASTAKS.....	25

EESSÕNA

Kultuuriministri 1. juuni 2010. a. määrusega nr 3 kehtestatud põhimääruse järgi on Eesti Hoiuraamatukogu põhiülesanded järgmised:

- moodustada üleriigiline vähekasutatavate trükiste hoiukogu, talletades Eesti teistest raamatukogudest üleantud säilitamist vääriivat teaduslikku, tehnilist ja kultuurialast võõrkeelset kirjandust ning teha see kättesaadavaks raamatukogudele ja lugejatele;
- võtta vahetuskogusse vastu teistelt raamatukogudelt, asutustelt, juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt trükiseid ning vahendada neid raamatukogudele ja teistele mäluasutustele oma kogude täiendamiseks või hävinud väljaannete asendamiseks;
- valmistada, komplekteerida, säilitada ja teha kättesaadavaks heliraamatuid, -ajakirju, -ajalehti, punktkirjas ja elektroonilisi teavikuid ning puuteraamatuid nägemispuudega või mõne muu tavakirjas teksti lugemist takistava puudega lugejatele.

Seisuga 31.12.2014 oli hoiukogus 439 416 trükist. 2014. a. jätkati hoiukogu sisulist läbivaatamist, mille tulemusel kustutati perioodikakogust 2363 aastakäiku ja 188 nimetust ajakirju ja 636 eksemplari jätkväljaandeid. Aruandeaastal jätkus töö autoreferaatidega. Säilitatavad autoreferaadid kataloogitakse e-kataloogis ESTER, Eestiga seotud autoreferaadid antakse üle Eesti Rahvusraamatukogule, ülejäänud kustutatakse.

Vahetuskogus oli seisuga 31.12.2014 567100 trükist. Kogu täienes 2014. aasta jooksul 306612 arvestusüksuse võrra. Teistele raamatukogudele jagati 85204 trükist (2013. a. 83437 trükist, 2012. a. 82559 trükist). Kõige enam said vahetuskogust oma kogudele täiendust rahva- ja erialaraamatukogud (16221 eks.), seejärel kooliraamatukogud (14624 eks.).

Eesti Pimedate Raamatukogu laenutuses oli 2014. aasta lõpul 3774 nimetust heliraamatuid, 832 nimetust punktkirjas raamatuid, 93 puuteraamatut, 85 e-raamatut ja 16 filmi. 2014. aastal valmistati 141 nimetust eesti- ja 19 nimetust venekeelseid heliraamatuid. Aasta jooksul digiteeriti ja restaureeriti ning tehti lugejatele kättesaadavaks 51 eesti- ja venekeelset heliraamatut.

2014. a. lõpus oli Eesti Pimedate Raamatukogus 740 lugejat, 230 neist kasutavad Veebiraamatukogu.

Veebiraamatukogu sisaldas 2014. a. detsembrikuu seisuga ligi 2700 heliteavikut.

Eesti Hoiuraamatukogu töötajad on jätkuvalt aktiivselt osalenud erialaste organisatsioonide töös ja täiendanud end mitmetel koolitustel.

1 ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

1.1 STRUKTUUR

21. jaanuaril 2014.a. kinnitatud struktuur oli järgmine:

I Administratsioon

1.	Direktor	1
2.	Peavarahoidja	1
3.	Kantselei juhataja	1
4.	Autojuht-haldustöötaja	0,5
5.	Abitööline	0,5
		4,0

II Hoiuosakond

6.	Osakonnajuhataja	1
7.	Süsteemihaldur	1
8.	Vanemraamatukoguhoidja	2
		4,0

III Vahetusosakond

9.	Osakonnajuhataja	1
10.	Vanemraamatukoguhoidja	1,5
		2,5

Eesti Pimedate Raamatukogu osakond

12.	Osakonnajuhataja	1
13.	Infotöötaja	3
14.	Teabejuht	0,75
15.	Helindaja	1
16.	Paljundusoperaator	1
17.	Punktkirja-toimetaja	1
18.	Tekstitöötaja	1
		8,75

K O K K U 19,25

Eesti Hoiuraamatukogu töötajatest on 15 kõrgharidusega, sealhulgas raamatukogundusliku kõrgharidusega 11.

1.2 NÕUKOGU

Vastavalt Eesti Hoiuraamatukogu põhimäärusele nõustab raamatukogu tegevust põhimõttelistes küsimustes nõukogu.

Kultuuriministri 24.04.2014. a. käskkirjaga nr 136 „Eesti Hoiuraamatukogu nõukogu koosseisu kinnitamine” põhjal nõustas raamatukogu tegevust nõukogu järgmises koosseisus:

Kaia Hõimoja	Harju Maakonnaraamatukogu
Anu Iho	Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu
Kertu Uri	Tartu Ülikooli Raamatukogu
Hilja Rikmann	Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu
Ülle Talihärm	Eesti Kultuuriministeerium
Kaie Holm	Tallinna Keskraamatukogu
Kaire Lass	Eesti Rahvusraamatukogu

Nõukogu koosolekust 10.06.2014. a. võttis osa nõukogu koosseisu viis liiget, puudusid Kaie Holm ja Ülle Talihärm. Istungile olid kutsutud Eesti Hoiuraamatukogust Vaiko Sepper ja Maimu Heintalu.

Koosoleku päevakorras oli kolm punkti:

1. Nõukogu uue esimehe valimine
2. Eesti Hoiuraamatukogu ja Eesti Pimedate Raamatukogu tegevusest 2013.a.
3. Hoiukogu puhastamine praegu kehtivate komplekteerimise põhimõtetele mittevastavatest trükistest

Nõukogu uueks esimeheks valiti Kaire Lass.

Vaiko Sepper andis ülevaate Eesti Hoiuraamatukogu tegevusest 2013.a.

Päevakorra kolmanda punkti arutelu tulemusena jõudsid nõukogu liikmed järgmisele otsusele:

1. Eesti Hoiuraamatukogul on õigus kustutada vastava trükise üleandnud raamatukoguga eelnevalt kooskõlastamata oma kogudest alalisele säilitamisele enne 2009. a. antud trükiseid, juhindudes juhendist „Abiks Hoiuraamatukokku säilitamisele suunamisel“, kinnitatud Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kogude toimkonna poolt 21. aprillil 2009.a.
2. Alates 2009. aastast hoiukogusse alalisele säilitamisele antud väljaannete kustutamise otsustab Eesti Hoiuraamatukogu eelnevalt konsulteerides trükise üleandnud raamatukoguga.

1.3 TÖÖALANE KOOLITUS JA OSAVÕTT ERIALASTE ORGANISATSIOONIDE TÖÖST

Kalju Tammaru kuulub Kultuuriministeeriumi esindajana Haridus- ja teadusministeeriumi juures töötavasse Teadusraamatukogude nõukogusse, mille tegevus toimus e-posti teel.

Kalju Tammaru on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu terminoloogiatoimkonna esimees, kuulub Eesti Kodu-uurimise Seltsi.

ERÜ juures tegutsevas kogude toimkonna töös osalevad Vaiko Sepper, Maimu Heintalu ja Eve Lipand.

Hoiuosakonna töötajad on ELNET-i töörühmades esindatud järgmiselt:

haldurite kogu	- Sünne Kold
kataloogimise ja nimenormandmete töörühm	- Maimu Heintalu
liigitamise ja märksõnastamise töörühm	- Margit Margus

ERÜ liikmed on Külli Gailit, Maimu Heintalu, Eve Lipand, Kalju Tammaru, Marja Kivihall, Vaiko Sepper.

Osalemine konverentsidel, seminaridel, erialastel koolitustel ja üritustel:

Peavarahoidja Kalju Tammaru:

- 28. veebruaril ERÜ aastakoosolekul
- 24. märtsil Muinsuskaitsekuu raames Mõigu kalmistu korrastustöödel
- 6. aprillil tutvus TTÜ innovatsiooni- ja ettevõtluskeskus Mektory tööga
- 30. mail Tervishoiumuuseumi taasavamisel
- 1. juulil Loomaaia uue keskuse avamisel
- 29.-30. augustil Läti Rahvusraamatukogu uue hoone avamisüritustel
- 8. oktoobril juhatas Eesti Rahvusraamatukogus oskuskeelepäeva
- 4.novembril Aleksander Sibula 100. sünniastapäeva üritustel Varal
- 6. novembril A. Sibulale pühendatud filmi esitlusel Tallinna Keskraamatukogus
- 25. novembril juhatas TTÜs e-raamatu seminari

Vahetusosakonna töötajad:

Eve Lipand:

- 26.märtsil Eesti Rahvusraamatukogus toimunud koolituses Ajaloo vilus: Gert Helbemäe elu ja looming. Kirjandusalane teave rahvusraamatukogus.
- 25. novembril seminaril "E-raamat: kirjastamine, vahendamine, lugemine"

Marianne Peek:

- 5. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses lastekirjanduse aastakoosolekul
- 3. aprillil Eesti Rahvusraamatukogus II Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorumist „Kas laps loeb?“

Peep Pillak:

Võttis aastaringselt osa:

- Ajalookultuuriajakirja „Tuna“ kolleegiumi tööst
- Eesti Arhivaaride Ühingu juhatuse tööst
- Eesti Muinsuskaitse Seltsi juhatuse tööst
- Muinsuskaitse Nõukogu tööst
- Avaldas artikleid ajakirjas „Tuna“, Eesti Muinsuskaitse Seltsi, Eesti Kodu-uurimise Seltsi ja Eesti Genealoogia Seltsi aastaraamatutes, Rootsis ilmuvas „Eesti Päevalehes“ jt. väljaspool Eestit ilmuvates väljaannetes ning raamatututvustusi „Eesti Ekspressis.“
- 6. septembril osales Eesti Sõjaajaloo Komisjoni istungil, pidas ettekande „August 1944: Soome sõjaväes teeninud Eesti vabatahtlike tagasitulek“ Akadeemilise Sõjaajaloo konverentsil Maarjamäe lossis.
- 19. novembril oli Peep Pillakul kooliõpilasest töövari.

Hoiuosakonna töötajad:

- 4.-5. märtsil Käärikul toimunud mäluasutuste talveseminarist võtsid osa Sünne Kold ja Margit Margus.
- 14. märtsil Eesti Rahvusraamatukogus emakeelepäeval Keele vägi ja metsa vaim Valdur Mikita „Lingvistilise metsa“ ainetel osales Maimu Heintalu.
- 22. oktoobril VII teadus- ja erialaraamatukogude päevast Eesti Rahvusraamatukogus võttis osa Margit Margus.

Vaiko Sepper:

- 14. märtsil Eesti Rahvusraamatukogus toimunud Emakeelepäeval Keele vägi ja metsa vaim Valdur Mikita "Lingvistilise metsa" ainetel.
- 24. märtsil Muinsuskaitsekuu raames Mõigu kalmistu korrastustöödel
- 26. märtsil Rahvusraamatukogus Kirjandusteemalisel koolituspäeval kirjaniku ja ajakirjaniku Gert Helbemäe elust ja loomingust.
- 3.-5. aprillil Rahvusraamatukogus Tallinna raamatumessil

- 30. aprillil ERÜ kogude toimkonna koosolekul Narvas
- 7.-10. mail kirjandusfestivalil Prima Vista 2014 Tartus.
- 30. mail Tervishoiumuuseumi taasavamisel
- 1. juulil Tallinna loomaia keskonnahariduskeskuse avamisel
- 12. novembril ERÜ erialaraamatukogude sektsiooni juubeliüritusele

1.4 ***EESTI HOIURAAMATUKOGU TUTVUSTAMINE JA KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA***

2014. a. on Eesti Hoiuraamatukogu teinud tihedat koostööd Töötukassaga.

Kolmel korral juunis 2014. a. tutvustati Eesti Hoiuraamatukogu tööd töötute gruppidele ja jagati raamatuid MTÜ-dele Meelevald ja Oskus ja kogemus.

Oktoobris ja detsembris käis tööharjutusgrupp Maardust kahel korral Eesti Hoiuraamatukogus abitöödel.

1.5 ***INFOTEHNOLOOGIA ÜLEVAADE***

Eesti Hoiuraamatukogu infotehnoloogia kulud kokku 2014. a. olid 22 027 € (remondi- ja hooldusteenusele kulus 10 440 €, kommunikatsioonitehnoloogilisele riistvarale ja tarvikutele 60 €, infotehnoloogilisele riistvarale ja tarvikutele 5906 €, info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogilisele tarkvarale 2150 €, IT riist- ja tarkvara rendile ja majutusteenusele 3327 € ja info- ja kommunikatsioonitehnoloogilisele arendustööle 144 €).

2014. aastaks oli seadmete ostmiseks eelarves ette nähtud 15 019 €. Seadmete soetamiseks eraldatud investeeringute summaga osteti Eesti Pimedate Raamatukogu CD-duplikaatorile Microtech Xtremjet printer summas 2570 €, Trumpit server 4 core Xeon Rack summas 6203,00 ning paljundusmasin-printer 2325 €. Firmalt Cloudtech OÜ telliti Eesti Pimedate Raamatukogu lugejate jaoks valmistatud teavikute allalaadimiseks loodud Veebiraamatukogu funktsionaalsuse ja kasutajamugavuse edasiarendamine maksumusega 5000 €. Tellitud tööde lõpliku valmimise kuupäev on 31.03.2015.a.

2014. a. lõpus on raamatukogu kasutuses 23 lauarvutit ja 5 sülearvutit, mis on soetatud 2004 -2; 2006- 3; 2007 – 1; 2008 -3; 2009 – 1; 2011 -2; 2012 – 9; 2013 – 7.

Servereid on 2014. a. lõpu seisuga Eesti Hoiuraamatukogus kasutuses 3, mis on soetatud aastatel 2011, 2013 ja 2014.

ELNET Konsortsiumi liikmemaks oli 2014. a. 2089 €.

Eesti Hoiuraamatukogu arvutipargi hooldamiseks on sõlmitud leping Iceit Teenused OÜ-ga arvutite ja arvutivõrgu seadmete installeerimis- ja remonditöödeks, kodulehe uuendusteks ja hoolduseks ning EHR valduses olevate serverite tarkvara- ja installeerimistöödeks.

2 PEAVARAHOIDJA TEGEVUS

Aasta 2014 ei toonud Hoiuraamatukogu tegevusse olulisi muudatusi, põhikirjalised ülesanded ja nende täitmiseks ettevõetud tegevused on viimastel aastatel püsinud ühesugused.

Tavapäraselt toimus igapäevane tegevus trükiste vastuvõtmisel, valikute tegemisel, paigutamisel ja fondide puhastamisel. Suuemat tähelepanu pööras peavarahoidja venekeelse fondi läbivaatamisele, kus ilukirjanduse, põllumajanduse, keeleteaduse ja kirjandusteaduse osades läks makuleerimisele ca 50% trükistest. Jätkus ka saksakeelsete trükiste osa läbivaatamine ja vähendamine.

Põhjalikud remonditööd hoones, nii kogu elektrisüsteemi väljavahetamine kui ka gaaskustutussüsteemi moderniseerimisega seotud tööd tingisid üsna suuremahulisi trükiste ümbertõstmisi, osa ajutiselt, osa püsivalt.

Lisaks tekkis tööde käigus palju tolmu ja ehitusprahti, mille koristamine nõudis 2014. a. ja nõuab ka käesoleval aastal täiendavat tööd. Elektritööde lõpetamisel tehti küll ruumides suurpuhastus, kuid trükistelt tuli tolm eemaldada raamatukoguhoidjatel. Esmakordselt olid meil nende tööde juures abiks ka töötud tööharjutuskoolituse raames.

Jätkus koostöö erinevate kirjastuste ja asutustega raamatukogudele trükiste vahendamisel. Mõnel juhul toimub see kindlate jaotuskavade alusel, enamasti antakse raamatud üle aga vabalt jaotamiseks. Kõige rohkem tuli vabalt jaotamiseks Eesti Päevalehe krimiklassika sarja raamatuid. Eraldi pakkumisnimekirja alusel pakkus oma raamatuid kirjastus „Juura“.

Välis-eesti trükiste juurdetulek vahetuskogusse on aasta-aastalt vähenenud, praegu saabub valdavalt mõni juhuslik kast Rootsist kellegi kodus olnud või juba raamatukogudest kustutatud raamatutega. Ainsa erandina tuli suurem saadetus Torontost Tartu Instituudilt, kus toimub põhjalik fondide korrastamine. Torontost saabus vahetuskogusse 7209 trükist, millest valdava enamiku moodustab teabekirjandus ning millest tänaseks on suur osa endale ka uued omanikud leidnud.

Jätkub viljakas koostöö muuseumite, filmitegijate ja teistega, leidmaks trükistele uut kasutust. Tihedad on suhted Ajaloomuuseumiga, Trüki- ja paberimuuseumiga, Viljandi muuseumiga. Suurem kogus eestikeelset kunstikirjandust anti üle KUMUle. Vallo Kepp kasutas meie fonde korduvalt seoses filmi tegemisega Aleksander Sibulast.

Eesti Hoiuraamatukogust saadud raamatuid satub üha rohkem ka väljapoole Eestit, seda eelkõige tänu tihedale koostööle Välisministeeriumiga. Jätkuvalt vahendab Rapla Lions Klubi Eesti Hoiuraamatukogust saadud raamatuid kolme Soome rahvaraamatukogusse.

3 HOIUOSAKONNA TEGEVUSARUANNE

Aruandeperioodil jätkati vähekasutatava, kuid säilitamist vääriva teadusliku, tehnilise ja kultuurialase kirjanduse komplekteerimist. Alalisele säilitamisele võeti raamatukogudelt vastu 913 trükist. Trükiseid andsid üle Eesti Rahvusraamatukogu, Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu, Välisministeeriumi Raamatukogu ja Tartu Ülikooli Füüsika Instituudi Raamatukogu. Jätkuvalt saadi ajakirjade ja ajalehtede puuduvaid numbreid raamatukogu vahetusosakonnast, kokku 149 arvestusüksust.

Raamatukogudelt saadud trükised vaadati kõik sisuliselt läbi ja kontrolliti dubletsust e-kataloogi ESTER järgi. Alalisele säilitamisele ei võetud mitmekõiteliste teoste üksikkõiteid, teiste raamatukogude dublette, füüsiliselt lagunenuid trükiseid, need kõik suunati vahetuskogusse. Vajadusel konsulteeriti trükiseid üleandva raamatukoguga.

Koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga hakati läbi vaatama ajakirju, mille aastakäike on olemas mõlemas raamatukogus. Otsus säilitaja kohta tehti 131 nimetuse puhul.

Raamatukogude järgi jagunesid vastuvõetud trükised järgmiselt:

Eesti Rahvusraamatukogu	- 406 arvestusüksust
Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu	- 70 arvestusüksust
Välisministeeriumi Raamatukogu	- 35 arvestusüksust
Tartu Ülikooli Füüsika Instituudi Raamatukogu	- 253 arvestusüksust

Laadide järgi jagunesid vastuvõetud trükised järgmiselt:

raamatuid	- 144 eks.
ajakirju	- 589 a.k.
ajalehti	- 33 a.k.
jätkväljaandeid	- 147 eks.

Uusi nimetusi lisandus 175

raamatuid	- 144
ajakirju	- 19
jätkväljaandeid	- 12

Seisuga 31.12.2014 sisaldas hoiukogu 439416 trükist

raamatuid	- 357741 eks.
ajakirju	- 28825 a.k. ja 2618 nimetust
ajalehti	- 2996 a.k. ja 196 nimetust
jätkväljaandeid	- 49854 eks.

2014.a. jätkati hoiukogu sisulist läbivaatamist, juhindudes ERÜ kogude toimkonna juhendist „Abiks Hoiuraamatukokku säilitamisele suunamisel“, kinnitatud 21.aprillil 2009.a. Mahakandmisele kuulusid trükised, mida leidis ka teistes raamatukogudes. Perioodikakogust kustutati 2363 aastakäiku ja 188 nimetust ajakirju ja 636 eksemplari jätkväljaandeid. Maha kanti ka 376 eksemplari sisuliselt aegunud meditsiinilaseid raamatuid.

Aruandeaastal jätkus töö autoreferaatidega. Sisuliselt vaadati läbi aastatel 1982-1986 ilmunud väljaanded, kokku 126890 eksemplari. Säilitatavad autoreferaadid kataloogitakse e-kataloogis ESTER, Eestiga seotud autoreferaadid antakse üle Eesti Rahvusraamatukogule, ülejäänud kustutatakse. Maha kanti aastatel 1977-1979 ilmunud 50856 eksemplari.

Perioodikogus jätkus inventuur. Kontrolliti trükiste kohalolu vastavust e-kataloogile ESTER kohaviitade vahemikus P1901-P2467.

2014. aasta lõpuks sisaldas e-kataloog ESTER hoiukogu 109993 eksemplari- ja 72336 bibliikirjet. Esmajärjekorras kataloogitakse aasta jooksul saabunud trükised. Teisena toimub autoreferaatide rekataloogimine. Aruandeperioodil sisestati e-kataloogi ESTER aastatel 1977-1979 ilmunud autoreferaatide kirjed. Kokku koostati trükistele 3120 bibliikirjet. Eksemplarikirjeid lisandus kataloogi 3845.

Teisel poolaastal toimus Tallinna ja Tartu elektronkataloogide liitmine ja üleminek uuele tarkvarale SIERRA. Liitmise käigus tekkinud dublettkirjete ühendamise ja liidetud kirjete toimetamisega tegeleb osakonnas muude tööde kõrvalt 1 töötaja. Aasta lõpu seisuga oli 1241 bibliikirjet korrastatud.

Aasta jooksul liigitati ja märksõnastati 1295 trükist.

Hoidlates jätkus kogude ümberpaigutamine ja kokkutõstmine. Vabastamaks IV korruse üht hoidlaruumi Vene muuseumile, Eesti Meremuuseumile ja Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumile paigutati ümber 2-formaadi raamat ja tõsteti kokku ajakirjade fond, kokku 1770 laudimeetrit.

Peale elektrisüsteemi renoveerimist hoidlates puhastati tolmust ja krohvist kõik riulid ja trükised.

2014. aastal oli raamatukogu 251 päeva lugejatele avatud. Raamatukogu kasutajaid registreeriti 37 ja külastusi 36. Kodulehe vahendusel pöörduti raamatukogu poole 67742 korral. Kohapeal laenutati 134 trükist ja tehti lugejatele 28 koopiat. Infopäringuid esitati 20 korral.

Elektrooniliselt vahendati raamatukogu kasutajatele 40 trükist. Skanneeriti ja saadeti lugejatele elektronposti kaudu 56 koopiat.

4 VAHETUSOSAKONNA TEGEVUSARUANNE

Vahetuskogus oli seisuga 31.12.2014 567100 trükist.

Kogu täienes 2014. aasta jooksul 306612 arvestusüksuse võrra.

Kogust kustutati 449791 arvestusüksust.

Teistele raamatukogudele jagati 85204 trükist.

Jätkati kogude puhastamist raamatukogudele mittevajalikest trükistest. Kuna võõrkeelse kirjanduse vastu on huvi vähenenud, siis jätkati ka sel aastal just võõrkeelse kogu puhastamist.

Makulatuuri suunati 364587 trükist.

Keeleliselt jagunes vahetuskogu 2014. aasta lõpul järgmiselt:

Eestikeelne trükis 499431 eks.

Võõrkeelne trükis – 67669 eks.

2014. aastal saadi annetusi 780 korral.

Eraannetajaid oli 624 ja nad annetasid raamatukogule kokku 157683 trükist, mis annab tunnistust, et järjekordselt on suurenenud eraannetuste hulk. Ka sel aastal saime kõige enam trükiseid – peaaegu 23000 eksemplari Eesti Rahvusraamatukogust. Suurim annetus tuli AS Varrakult – Päevalehe krimisarja raamatuid saime üle 14000 eksemplari.

Nagu juba eelnevalt mainitud, jagas 2014. aastal Eesti Hoiuraamatukogu raamatukogudele vahetuskogust 85204 trükist.

Asutused	Eks
Rahva-, eriala ja lasteraamatukogud	16221
Kooliraamatukogud	14624
Kõrgkoolide raamatukogud	6477
Seltsid, ühiskondlikud organisatsioonid	12665
Muuseumid	9358
Ministeeriumid, valitsusasutused	2318
Haiglad, laste- ja hooldekodud	3052
Vanglad, sõjavägi	13977
Muud asutused	6512
Kokku	85204
Makulatuuri läks	36457
KOKKU kustutati	44971

Ka sel aastal said kõige enam trükiseid Hoiuraamatukogust rahva- ja kooliraamatukogud.

Vaadati läbi 271 e-posti teel saabunud soovinimestikku.

Lisaks sellele on osakonna töötajad otsinud kirjandust etteantud teemade järgi.

Raamatukogusse saabunud kirjastuste jääkidest koostati kaks pakkumismimestikku.

Kultuuriministeeriumi ja teiste asutuste jaotuskavade alusel jagati maakondade keskraamatukogudele 26 nimetust raamatuid.

Vahetuskoogu arvudes 2014

	Trükiste üldarv	s.h. perioodika	Eestik.	Võõrk.
Seis 1.01.2014	710279	312638	559442	150837
2014 tuli juurde	306612	32288	221121	85491
2014 kustutati	449791	56863	281132	168659
Seis 1.01.2015	567100	288063	499431	67669

makulatuur	364587
raamatukogudele	85204
kokku:	449791

Vahetuskoogu	2012	2013	2014
Aasta algul (aü)	815814	766096	710279
Aasta algul (lm)	22998	21598	19821
Lisandumine(aü)	253752	287500	306612
Kustutatud (aü)	303470	343317	449791
Aasta lõpul(aü)	766096	710279	567100
Aasta lõpul(lm)	21598	19821	15752

5 FINANTS- JA MAJANDUSTEGEVUS

		2013	2014
A	Tulud kokku	528	882
a1	riigilt	521	882
a2	omavalitsuselt		
a3	muudest allikatest	7	0
a3.1	sh ettevõtetelt või eraisikutelt		
a3.2	sihtfinantseerimine	7	
a3.3	teenitud tulu (omatulu)		

Eraldised investeeringuteks: Elektrisüsteemi rekonstrueerimiseks Eesti Hoiuraamatukogus eraldas Rahandusministeerium RKAS-le 2013. a. 288 000 eurot. 21. veebruaril 2014. a. sõlmisid RKAS ja Eesti Hoiuraamatukogu kokkuleppe investeeringu teostamiseks, tööd valmisid 2014. a. septembris.

Kulud

		2013	2014
A	Kulud kokku a1+a2	529	891
a1	Jooksevkulu	476	873
a1.1	Tööjõukulu	341	360
a1.1.1	sh preemia, palk, hüvitis	341	360
a1.1.2	sh personali koolituskulu		
a1.2	komplekteerimiskulud kokku	5	6
a1.2.1	Kulu paber kandjatele, mikrovormidele ja auvistele kokku	5	6
a1.2.1.1	sh raamatutele	5	6
a1.2.1.2.	sh jadaväljaannetele		
a1.2.2	kulud elektroonilistele teavikutele		
a1.3	RVL-i kulu		
a.1.4	hoiukulu	22	30
a1.5	IKT kulud	21	22
a1.6	halduskulud	38	423
a1.7	muud kulud	49	32
a2	Kapitalimahutused	53	18
a2.1	Investeeringud põhivarasse	53	0
a2.1.1	sh. uute ehitiste ja juurdeehitiste soetamine	43	
a2.1.2	sh kõik muud kapitaalimahutused	10	
a2.2	investeeringud infotehnoloogiasse		18

Halduskuludeks RKAS-le eraldas riik 2014. a. 442354 €.

6 TEGEVUSKAVA 2015. AASTAKS

- Jätkata inventuuri perioodikakogus. Kontrollida trükiste kohalolekut kohaviitade vahemikus P2468-P2900
- Jätkata autoreferaatide kogu läbivaatamist. Sisuliselt puhastada aastatel 1987-1989 ilmunud autoreferaadid (78000 eks.) ja meditsiinilased autoreferaadid (30000 eks)
- Jätkata Tallinna ja Tartu e-kataloogide liitmise käigus tekkinud dublettkirjete ühendamist ja liidetud kirjete toimetamist.
- Jätkata pakkumisnimekirjade koostamist vahetuskogu trükistest ja raamatukogude teavitamist pakutavatest teavikutest nii kodulehekülje kui muude kanalite kaudu.
- Jätkata vahetuskogusse saabunud harvaleduvate trükiste leidumuse kontrollimist arhiivraamatukogudes ja teistes mäluasutustes ja sealt puudumisel nende pakkumist huvitatud asutustele.
- Teavitada raamatukogusid, mäluasutusi ning teisi raamatutest huvitada võivaid institutsioone (haiglad, hooldekodud, sõjaväeosad jne.) vahetusosakonna teenustest.
- Jätkata fondide puhastamist mittevajalikust ja liigses eksemplaarsuses olevast kirjandusest.
- Luua kontakte väljaspool Eestit elavate eesti kogukondadega, selgitada välja nende raamatute soovid ja täita neid vastavalt võimalustele.
- Osaleda rahvuskaaslaste programmi töös.
- Tagada ülevaatliku informatsiooni kättesaadavus raamatukogu teenustest ja tegevusest koduleheküljel.
- Tutvustada raamatukogu meedia vahendusel, konverentsidel, erialaüritustel, kohapeal.
- Jätkata võimalusel vanemate töökohaarvutite väljavahetamist uute vastu.
- Jätkata aktiivset osalemist koolitusprogrammidel ja teistel raamatukogunduslikel üritustel.

EESTI PIMEDATE RAAMATUKOGU TEGEVUSARUANNE 2014

EESSÕNA

Alates 2010. aasta 1. juunist Eesti Hoiuraamatukogu osakonnana tegutseva Eesti Pimedate Raamatukogu ülesandeks on valmistada, komplekteerida, säilitada ja teha kättesaadavaks heliraamatuid, -ajakirju, -ajalehti, punktkirjas ja elektroonilisi teavikuid, puuteraamatuid ning kirjeldustõlkega filme nägemispuudega või mõne muu trükitud teksti lugemist takistava puude, häire või haigusega lugejatele.

2014. aastal laenutati teavikuid vahetult raamatukogust ja posti teel. Postikulud tasus raamatukogu. Aasta algusest pakkus Eesti Post Eesti Pimedate Raamatukogule teenust 50% soodustusega.

Laenutuste üldarv jäi peaaegu samale tasemele kui 2013. aastal. Mittetagastatavate heliraamatute laenutusi oli aga rohkem kui 2013. aastal. Küllastuste arv vähenes võrreldes eelmise aastaga.

Laenutuses oli 2014. aasta lõpul 3774 nimetust heliraamatuid, 832 nimetust punktkirjas raamatuid, 93 puuteraamatut, 85 e-raamatut ja 16 filmi. 2014. aastal valmistati 141 nimetust eesti- ja 19 nimetust venekeelseid heliraamatuid. Originaaltundide mahtu arvestades suurenes uute heliraamatute toodang võrreldes eelmise aastaga. Jätkati vanade ja väärtuslike magnetofonilintidel heliraamatute digiteerimist ning restaureerimist. Aasta jooksul digiteeriti ja restaureeriti ning tehti lugejatele kättesaadavaks 51 eestikeelset heliraamatut. Digiteeritud heliraamatute toodang oli originaaltundide poolest väiksem kui 2013. aastal.

Punktkirjas trükiste toodang vähenes veidi võrreldes 2013. aastaga. Punktkirjas raamatuid valmistati nii lastele kui täiskasvanutele.

2014. aastal jätkati e-posti teel saadetavate elektrooniliste ajalehtede ning ajakirjade kättesaadavaks tegemist ning suurendati väljaannete valikut.

Eesti Pimedate Raamatukogu töötajad osalesid aruandeaastal erialastel koolitustel ning tutvustasid raamatukogu mitmesugustel üritustel, meedias ning raamatukogus kohapeal.

1 ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

1.1. STRUKTUUR

Aastal 1994 loodi tollase Eesti Pimedate Ühingu helistuudiost sihtasutus, mis tegevusvaldkondade liitmise tulemusel arendati Sihtasutuseks Eesti Pimedate Raamatukogu. Alates 2001. aastast anti Sotsiaalministeeriumi vastutusalas olnud sihtasutus kultuuriministeeriumi vastutusalasse.

Vastavalt kultuuriministri 11. novembri 2003. aasta määrusele nr. 18, millega muudeti Eesti Hoiuraamatukogu põhimäärust, hakkas Eesti Pimedate Raamatukogu alates 1. jaanuarist 2004 tööle Eesti Hoiuraamatukogu filiaalina. Vastavalt kultuuriministri 1. juuni 2010. aasta määrusele nr. 3 muutus Eesti Pimedate Raamatukogu Eesti Hoiuraamatukogu filiaalset osakonnaks. Alates 1. juunist 2010 teenindab varem Tallinnas Tondi 8a tegutsenud Eesti Pimedate Raamatukogu lugejaid uues asukohas Eesti Hoiuraamatukogu hoones Suur-Sõjamäe 44a.

2014. aastal jäi Eesti Pimedate Raamatukogu personal samaks, kuid teabejuhi töökoormus tõusis. Aastalõpu seisuga töötas osakonnas 9 inimest, neist 8 täistööajaga ning 1 inimene 0,75 kohaga:

Osakonnajuhataja 1

Teabejuht 0,75

Infotöötaja 3

Helindaja 1

Paljundusoperaator 1

Punktkirja toimetaja 1

Tekstitöötaja 1

Kokku 8,75

Töövõtulepingute alusel töötasid heliraamatute, -ajalehtede ja -ajakirjade tekstide esitajad (peamiselt näitlejad ja diktorid).

1.2. TÖÖALANE KOOLITUS JA OSAVÕTT ERIALASTE ORGANISATSIOONIDE TÖÖST

Osakonnajuhataja Marja Kivihall on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu liige ja Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -asutuste Liidu trükitud teksti lugemist takistava puudega inimestele teenust pakkuvate raamatukogude sektsiooni (IFLA Libraries Serving Persons with Print Disabilities Section) Eesti Pimedate Raamatukogu poolne kontaktisik.

Infotöötaja Margit Orusaar on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu erialaraamatukogude sektsiooni liige.

Teabejuht Priit Kasepalu esindas Eesti Pimedate Raamatukogu Euroopa Pimedate Liidu punktkirjaesseele võistluse Eesti vooru žüriis ja oli selle esimees.

Osalemine konverentsidel, seminaridel, erialasel koolitusel, täiendõppe üritustel

Paljundusoperaator Valentina Borissenko:

- 6. juunil Särghava külalistemajas Tallinna Puuetega Inimeste Koja koolituspäeval „Läbipõlemise ennetamine“.
- 15. oktoobril Põhja-Eesti Pimedate Ühingus rahvusvahelisele valge kepi päevale pühendatud avatud uste päeval.

Punktkirjatoimetaja Avo Falkenberg:

- 15. oktoobril Põhja-Eesti Pimedate Ühingus rahvusvahelisele valge kepi päevale pühendatud avatud uste päeval.
- 23. oktoobril Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumis punktkirja teemalisel ümarlaul.

Teabejuht Priit Kasepalu:

- 17. jaanuaril Misso Kultuurimajas Setomaa Valdade Liidu 20. aastapäeval. Esinemine raamatut „Eeläne ja täämbäne elo“ tutvustava sõnavõtuga.
- 27.-28. jaanuaril Jüri Gümnaasiumis. Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamine.
- 8. veebruaril Tallinna Vanalinna Muusikamajas raamatu „Eeläne ja täämbäne elo“ esitlusele. Kaasabi ettevalmistamisel.
- 10.-11. aprillil Tallinna Puuetega Inimeste Kojas invamessil. Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamine.
- 30. mail Eesti Tervishoiu Muuseumis püsiekspositsiooni avamisel.
- 6. juunil Särghava külalistemajas Tallinna Puuetega Inimeste Koja koolituspäeval „Läbipõlemise ennetamine“.
- 21. septembril Tallinnas Männi pargis autovabal päeval. Eesti Pimedate Raamatukogu ja punktkirja tutvustamine.
- 15. oktoobril Põhja-Eesti Pimedate Ühingus rahvusvahelisele valge kepi päevale pühendatud avatud uste päeval. Eesti Pimedate Raamatukogu ja punktkirja tutvustamine.
- 11. novembril Eesti Puuetega Inimeste Kojas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni Eesti esimese aruande tööversiooni tutvustaval seminaril.
- 12. novembril Tallinna Puuetega Inimeste Kojas Eesti Nägemispuuetega Inimeste Keskliidu seminaril „Millised on hariduse ja kutsehariduse võimalused ja pakkumine nägemispuudega inimeste jaoks Eestis“.
- 3. detsembril Kumu auditoriumis Eesti Puuetega Inimeste Koja aastakonverentsil „Töövõimereform – pead tööle!“.
- 5. detsembril Tallinna Heleni Kooli 20. aastapäeval.
- 12. detsembril Tartu Emajõe Koolis fotoalbumi „Tartu Emajõe Kool sõnas ja pildis 1883-2013“ esitlusele.

Osakonnajuhataja Marja Kivihall:

- 28. veebruaril Eesti Rahvusraamatukogus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kõne- ja aastakoosolekul.
- 14. märtsil Eesti Rahvusraamatukogus emakeelepäeva üritusel.
- 3. aprillil Eesti Rahvusraamatukogus II Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorumil „Kas laps loeb?“.
- 15. oktoobril Põhja-Eesti Pimedate Ühingu rahvusvahelisele valge kepi päevale pühendatud avatud uste päeval. Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamine.
- 22. oktoobril Eesti Rahvusraamatukogus VII teadus- ja erialaraamatukogu päeval.
- 7. novembril Tallinna Keskraamatukogus Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeval „Raamatukogud teel tulevikku – infoajastu tehnoloogiad“.
- 25. novembril Tallinna Tehnikaülikoolis seminaril „E-raamat: kirjastamine, vahendamine, lugemine“.
- 27. novembril Rahvakultuuri Keskuses Tartu Ülikooli elukestva õppe keskuse koolitusel „Projektikirjutamine ja -juhtimine“.

Infotöötaja Ülle Olt:

- 5. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses lastekirjanduse aastakoosolekul.

Infotöötaja Silva Paluvits:

- 5. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses lastekirjanduse aastakoosolekul.
- 14. märtsil Eesti Rahvusraamatukogus emakeelepäeva üritusel.
- 26. märtsil Eesti Rahvusraamatukogus kirjandusteemalisel koolituspäeval kirjaniku ja ajakirjaniku Gert Helbemäe elust ja loomingust „Ajaloo vilus: 100 aastat Gert Helbemäe sünnist“.
- 10.-11. aprillil Tallinna Puuetega Inimeste Kojas invamessil. Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamine.
- 7. mail Eesti Lastekirjanduse Keskuses lasteraamatukoguhoidjate õpipäeval „E-lasteraamat nii seest kui väljast“.
- 29.-31. juulil Jõgevamaal rahvaraamatukogude 34. suveseminaril.
- 26. septembril Tammsaare muuseumis Teadlaste öö teaduskohviku üritusel.
- 15. oktoobril Põhja-Eesti Pimedate Ühingu rahvusvahelisele valge kepi päevale pühendatud avatud uste päeval. Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamine.
- 22. oktoobril Eesti Rahvusraamatukogus VII teadus- ja erialaraamatukogu päeval.
- 7. novembril Tallinna Keskraamatukogus Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeval „Raamatukogud teel tulevikku – infoajastu tehnoloogiad“.
- 5. detsembril Tallinna Heleni Kooli 20. aastapäeval.

1.3. RAAMATUKOGU TUTVUSTAMINE JA KOOSTÖÖ TEISTE ASUTUSTEGA

Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustamisel on oluline osa teiste asutuste ja organisatsioonide esindajate külaskäikudel raamatukogusse. Aasta jooksul toimunud külastused on andnud võimaluse tutvustada huvilistele Eesti Pimedate Raamatukogu tegevust.

Külastused:

- 18. märtsil täiendasid Eesti Pimedate Raamatukogus oma teadmisi Tallinna Ülikooli eripedagoogika tudengid;
- 29. aprillil külastasid Eesti Pimedate Raamatukogu Toruni Mikolaj Koperniku nimelise Ülikooli raamatukogunduse eriala üliõpilased ja Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu töötajad;
- 11. novembril külastasid Eesti Pimedate Raamatukogu Soome Celia Raamatukogu tootmisosakonna töötajad.

2014. aastal kajastati Eesti Pimedate Raamatukogu tegevust meedias.

Meediakajastused:

- Kasepalu, Priit. Laupäeval on ülemaailmne punktkirjapäev. – Külauudised, 2. jaanuar 2014
- Laupäeval on ülemaailmne punktkirjapäev. – E24, 2. jaanuar 2014
- Laupäeval on ülemaailmne punktkirjapäev. – Tallinn, 2. jaanuar 2014
- Pors, Merje. Laupäeval tähistatakse ülemaailmset punktkirjapäeva. – Koolielu, 2. jaanuar 2014
- Kasepalu, Priit. Laupäeval on ülemaailmne punktkirjapäev. – Estonian World Review, 3. jaanuar 2014
- Laupäeval on ülemaailmne punktkirjapäev. – Õpetajate Leht, 3. jaanuar 2014
- Luts, Priit. Täna tähistatakse punktkirjapäeva. – ERR, 4. jaanuar 2014
- Vare, Kai. Täna tähistatakse punktkirjapäeva. – ERR, 4. jaanuar 2014
- Kasepalu, Priit. Kirjandus erivajadustega inimestele Eesti Pimedate raamatukogust. – Rae Sõnumid (2014) 2
- Kasepalu, Priit. Kirjandus erivajadustega inimestele Eesti Pimedate Raamatukogust. – Varstu, 26. veebruar 2014
- Sikk, Rein. Heliraamatud said Eesti Postilt hinnaalandust. – Eesti Päevaleht, 26. veebruar 2014
- Kasepalu, Priit. Eesti Pimedate Raamatukogu pakub kirjandust erivajadustega inimestele. – Võru, 21. märts 2014
- Kasepalu, Priit. Kirjandus erivajadustega inimestele Eesti Pimedate Raamatukogust. – Maardu, märts 2014
- Larm, Pille-Riin. Pimedad on kirjandusega paremini kursis kui paljud nägijad: külaskäik Eesti Pimedate Raamatukokku. – Sirp, 25. juuli 2014

2014. aastal tehti koostööd teiste asutuste ja organisatsioonidega.

Võimalike lugejateni jõudmiseks tutvustati aktiivselt Eesti Pimedate Raamatukogu teenuseid sotsiaalhoolekande valdkonna inimestele. Raamatukogu teabejuht Priit Kasepalu koostas ja saatis Eesti Pimedate Raamatukogu tutvustavad e-kirjad Eesti linnade ja valdade sotsiaaltöötajatele ning hooldekodude ja sotsiaalkeskuste juhtidele. Teavitustöö tulemusena jõudis info mitmete nägemispuudega inimesteni, kes nüüd on Eesti Pimedate Raamatukogu lugejad.

Eesti Pimedate Raamatukogu voldikuid jagati mitmesugustel üritustel ning erinevatele asutustele (raamatukogudele, koolidele, sotsiaalhoolekandeasutustele, puuetega inimeste organisatsioonidele).

Hiiumaa Muuseumile anti eksponaatideks Eesti Pimedate Raamatukogus valmistatud kassettidel ja CD-l heliraamatud Aino Kallase loominguga.

2 KOGUD

Aastal 2014 valmistati:

- eestikeelseid heliraamatuid 141 nimetust – 1884 originaaltundi;
- venekeelseid heliraamatuid 19 nimetust – 294 originaaltundi;
- digiteeritud ja restaureeritud eestikeelseid heliraamatuid 51 nimetust – 596 originaaltundi;
- heliajalehti ja -ajakirju – 6483 CD-d;
- punktkirjas trükiseid 23 nimetust – 5425 punktkirjalehekülge originaalteksti;
- raamatukogus koostatud nägemispuudega inimeste elu kajastavat heli- ja e-ajakirja „Epüfon“ – 11 numbrit.

Heliraamatutena salvestatavate ja punktkirjas trükitavate raamatute valiku põhimõtted:

- jälgitakse, et raamatud vastaksid võimalikult erinevale maitsele ja huvitaksid võimalikult paljusid lugejaid;
- arvestatakse lugejate soovidega;
- arvestatakse koolides (ka kõrgkoolides) soovitatava ilukirjandusega;
- arvestatakse temaatilise kirjanduse mitmekülgse valiku pakkumisega;
- edastatakse nägemispuudega inimeste elu käsitlevat kirjandust;
- edastatakse kaasaegset väärtkirjandust, mille üle otsustatakse ajakirjanduses ilmunud arvustuste või läbiloetud raamatute põhjal.

Lisaks raamatukogus valmistatud teavikutele täienes kogu tänu ostudele ja annetustele. Osteti 6 nimetust venekeelseid heliraamatuid. Raamatukogule annetati 223 nimetust erinevat laadi teavikuid – heli-, punktkirjas, puuteraamatuid, filme. Annetatud teavikud olid eesti, vene ja inglise keeles. Heliraamatuid saadi Võrust Pimedate Infoühingust Helikiri, Põhja-Eesti Pimedate Ühingult, MTÜ-lt Heaolu Arendusühing, Eesti Rahva Muuseumilt, Eesti Päevalehe kirjastuselt, OÜ Epitar helistuudiolt ja eraisikutelt. Kirjeldustõlkega filmide annetaja oli MTÜ Kakora. Tartu Emajõe Kool annetas raamatukogule oma kooli tutvustava filmi. Punktkirjas materjale annetas Eesti Pimedate Liit ning puuteraamatuid Tallinna Ülikool.

2014. aastal jätkus raamatuvahetus välisriikide pimedate raamatukogudega, kellele saadeti 203 eesti- ja venekeelse heliraamatu eksemplari. Vastu saadi 5 eestikeelset ja 13 venekeelset heliraamatut. Välisriikide raamatukogudele saadeti rohkem ja saadi vastu vähem raamatuid kui 2013. aastal.

Välisraamatukogudele annetatud heliraamatute arv:

Soome – 8 eesti- ja 19 venekeelset nimetust;

Austraalia – 25 venekeelset nimetust;

Leedu – 25 venekeelset nimetust;

Läti – 25 venekeelset nimetust;

Norra – 25 venekeelset nimetust;

Rootsi – 25 venekeelset nimetust;

Saksamaa – 26 venekeelset nimetust;

Venemaa – 25 venekeelset nimetust.

Välisraamatukogudest saadud heliraamatute arv:

Soome – 5 eesti- ja 7 venekeelset nimetust;

Läti – 6 venekeelset nimetust.

Meie kõige aktiivsem raamatuvahetuse koostööpartner on Soome Celia Raamatukogu.

3 LUGEJATEENINDUS

Eesti Pimedate Raamatukogu kasutuseeskirjas on sätestatud, et raamatukogu teenindab heli-, punktkirjas, puuteraamatute, elektrooniliste teavikute, kirjeldustõlkega filmide laenutamisel nägemispuudega või mõne muu trükitud teksti lugemist takistava puude, häire või haigusega inimesi. Nägemispuudega inimeste tegevust, rehabiliteerimist ja õpetamist käsitlevaid trükitud materjale laenutatakse kõikidele soovijatele. Eesti Pimedate Raamatukogu kasutuseeskirjast lähtuvalt nõutakse lugejaks registreerimisel tõendit või selle koopiat trükitud teksti lugemist takistava puude, haiguse või häire kohta.

Aastal 2014 oli:

- 740 raamatukogu kasutajat (sh. 3 posti teel teenindatavat raamatukogu jt. organisatsiooni);
- 352 heliajalehtede ja -ajakirjade, CD-l Raamatututvustaja posti teel laenajat;
- 164 elektrooniliste väljaannete (ajalehtede, ajakirjade ja e-Raamatututvustaja) saajat;
- 16 785 laenutust;
- 223 külastust.

Raamatukogu oli avatud neljal päeval nädalas esmaspäevast neljapäevani a 6 tundi. Teavikuid laenutati vahetult raamatukogust ja posti teel.

2014. aastal jätkati 2010. aastal alanud koostööd Põhja-Eesti Pimedate Ühingu ja ning soovijatele oli ühingu majas Tallinnas Tondi 8a avatud pimedate raamatukogu laenutuspunkt. Laenutuspunktis töötas kord nädalas kaks tundi Eesti Pimedate Raamatukogu töötaja, kes võttis vastu tagastamisele kuuluvaid teavikuid ning andis välja lugejate poolt varem tellitud raamatuid. Tondi 8a laenutuspunktis registreeriti aasta jooksul 103 külastust. Raamatukogu külastati kohapeal aadressil Suur-Sõjamäe 44a 120 korda.

2014. aastal registreeriti Eesti Pimedate Raamatukogus 52 uut lugejat. Laenutuste üldarv oli 16 785 ning see vähenes eelmise aastaga võrreldes 123 võrra. Mittetagastatavate heliraamatute laenutuste arv oli 15 518, mis on 421 võrra rohkem kui 2013. aastal. Mittetagastatavate heliraamatute laenutused moodustasid laenutuste üldarvust (16 785) enamuse – 15 518.

2014. aastal vähenes raamatukogudevahelise laenutuse kaudu teenindatavate asutuste arv kolmele. Aasta jooksul ei tellitud meie raamatukogult RVL-i teel teavikuid.

2014. aastal laenasime raamatukogudevahelise laenutuse kaudu Peterburi Pimedate Raamatukogult venekeelseid punktkirjas raamatuid ning ajakirju oma lugejate jaoks.

Raamatukogu saatis 2014. aasta jooksul valmistatud heli- ja punktkirjas teavikuid ning Pimedate Infoühingult Helikiri saadud audioraamatuid Tartu Oskar Lutsu nimelisele Linnaraamatukogule ja Pärnu Keskraamatukogule. Nendest raamatukogudest saadetakse teavikud Lõuna-Eesti Pimedate Ühingu raamatukogule ja Pärnu Pimedate Ühingu raamatukogule, mille kaudu toimub teavikute laenutamine lugejatele.

Eesti Pimedate Raamatukogu valmistab CD-del heliraamatuid nii laenutuseksplaridena kui mittetagastatavatena. Heli- ja ajakirju saadetakse soovijatele vaid mittetagastatavatena. Neid saadeti lugejatele posti teel 1 kord 2 nädala järel. Heli- ja ajakirjanduse plaadile salvestati kõik 2 nädala jooksul valmistatud või saadud eestikeelsed heli- ja ajakirjad. Venekeelsed heli- ja ajakirjanduse plaadid saadeti lugejatele kord kuus. Mittetagastatavate heliteavikute kasutusõigus kehtib 30 päeva. Eesti Pimedate Raamatukogus igakuiselt koostatavat raamatukogusse saabunud uute raamatute nimestikku „Raamatututvustaja“ levitati nii CD-del kui e-posti teel.

Teavikute posti teel lugejatele saatmine ja lugejatel raamatukogule tagastamine on lugejatele tasuta. Raamatukogu tasub postikulud. 2014. aastal olid postikulud 8266,79 €. Alates 2014. aasta jaanuarist kehtib Eesti Posti poolt Eesti Pimedate Raamatukogule 50% soodustus kahepoolsest postivahetusest.

4 HELIKANDJATEL TEAVIKUTE VALMISTAMINE

Eesti Pimedate Raamatukogus valmistatakse heliraamatuid, -ajalehti ja -ajakirju DAISY (Digital Accessible Information System) standardi järgi, kasutades tarkvara Plectalk Recording Software Pro.

2014. aastal Eesti Pimedate Raamatukogus toodetud uute eesti- ja venekeelsete heliraamatute originaaltundide arv oli 2178. Venekeelseid heliraamatuid valmistati eelmise aastaga võrreldes 6 nimetust rohkem, eestikeelseid aga 20 nimetust vähem. Originaaltunde arvestades suurenes uute heliraamatute toodang veidi võrreldes eelmise aastaga. 2014. aastal tehti lugejatele kättesaadavaks 51 Võrus Pimedate Infoühingus Helikiri digiteeritud heliraamatut. Heliraamatuid digiteeriti 7 nimetust rohkem kui 2013. aastal, kuid originaaltundide poolest vähenes digiteeritud heliraamatute toodang 48 tunni võrra.

Heliajalehtede ja -ajakirjadena salvestati järgmisi väljaandeid: „Eesti Naine“, „Elukiri“, „Terviseleht“, „60+“, „Здоровье для всех“. Alates aprillist on lugejatele heliajakirjana kättesaadav „30+“. Lisaks levitati CD-del huvilistele nägemispuudega inimeste elu kajastavaid väljaandeid „Epüfon“, Eesti Pimedate Liidu infolehte „Valguse Kaja“, Põhja-Eesti Pimedate Ühingu infolehte „Kuukiir“ ning Lõuna-Eesti Pimedate Ühingu kohalikke saateid.

2014. aastal lisandus 6 uut esitajat. Kevadel kutsusime Vene Teatrist näitlejaid sisselugejateks ja tänu sellele saime 4 uut esitajat. 8 esitajat salvestas tekste kodus. Kokku oli Eesti Pimedate Raamatukogul 2014. aastal 24 sisselugejat.

5 PUNKTKIRJAS TEAVIKUTE VALMISTAMINE

2014. aastal valmistati Eesti Pimedate Raamatukogus punktkirjas ilukirjandust täiskasvanutele ja lastele. Ilukirjanduse kõrval anti välja punktkirjas Eesti Pimedate Liidu infolehte „Valguse Kaja“.

Punktkirjatoimetaja Avo Falkenberg ja teabejuht Priit Kasepalu koostasid juhised punktkirjas trükiste valmistamiseks Eesti Pimedate Raamatukogus.

Aasta jooksul trükiti punktkirjas materjale sellistele asutustele: Eesti Kunstimuuseum, Eesti Loodusmuuseum, Õiguskantsleri Kantselei, Eesti Paraolümpiakomitee, MTÜ Must Kast, Tallinna Ülikool, Sihtasutus Innove, Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium.

2014. aastal trükiti ja jagati soovijatele 100 2015. aasta kalendrit punktkirjas.

6 JUURDEPÄÄS ELEKTROONILISELE TEABELE

Aasta-aastalt suureneb lugejatele elektroonilise info vahendamise tähtsus. Nägemispuudega arvutikasutajatele edastati e-posti teel kõnesüntesaatoriga kuulamiseks või suurendusprogrammiga lugemiseks ajalehti „Eesti Ekspress“, „Eesti Päevaleht“, „Maaleht“, „Postimees“, „Terviseleht“, „Õhtuleht“ ning ajakirju „Eesti Loodus“, „Eesti Naine“, „Elukiri“, „Kodutohter“, „Puutepunktid“, „Psühholoogia Sinule“, „Imeline Ajalugu“, „60+“. Uue e-ajakirjana lisandus aprillis „30+“.

Huvilistele saadeti elektroonilisel kujul igakuiselt koostatavat raamatukogusse saabunud uute raamatute nimestikku „Raamatututvustaja“ ning raamatukogus koostatavat väljaannet „Epüfon“. Aastalõpu seisuga tellis elektroonilisi väljaandeid 164 lugejat.

Eesti Pimedate Raamatukogu kodulehel on huvilistel võimalus sirvida raamatukogus olevate teavikute nimestikku sh. uudiskirjanduse nimestikku ning valida välja meelepärased raamatud. Raamatusoove saab elektrooniliselt esitada kodulehel olevate tellimisvormide kaudu. Eesti Pimedate Raamatukogu kodulehte külastati 2014. aastal 170 786 korda.

7 VEEBIRAAMATUKOGU

Veebiraamatukogu on veebikeskkond, mis võimaldab Eesti Pimedate Raamatukogu lugejatel heliraamatuid, -ajalehti ja -ajakirju alla laadida ja voogedastusena kuulata.

2014. aasta lõpul sisaldas Veebiraamatukogu 2682 heliteavikut. Veebiraamatukogu kasutajaid oli 229.

Veebiraamatukogu võimaldab ligipääsu teavikutele sõltumata ajast ja kohast. Samuti pole piiratud allalaaditavate heliraamatute nimetuste arv. Tänu Veebiraamatukogule on oluliselt paranenud heliraamatute, -ajalehtede ja -ajakirjade kättesaadavus.

2014. aasta sügisel kavandati Veebiraamatukogu uuendusi. Sellesse töösse panustas Eesti Pimedate Raamatukogu infotöötaja Margit Orusaar. Uuendatud Veebiraamatukogu on kavas lugejatele kättesaadavaks teha 2015. aastal. Põhiliseks uuenduseks on see, et tulevikus on Veebiraamatukogus kättesaadavad ka elektroonilised teavikud.

8 FINANTS- JA MAJANDUSTEGEVUS

Eesti Pimedate Raamatukogu finants- ja majandustegevus on kajastatud Eesti Hoiuraamatukogu 2014. aasta aruande 5. alajaotuses.

9 TEGEVUSKAVA 2015. AASTAKS

Aastal 2015:

- koostöös Iceit Teenused OÜ-ga täiustatakse ja uuendatakse Veebiraamatukogu;
- jätkatakse raamatuvahetust teiste riikide pimedate raamatukogudega;
- otsitakse uusi esitajaid;
- valmistatakse heliraamatuid vähemalt samas mahus kui 2014. aastal;
- jätkatakse vanade ja väärtuslike heliraamatute digiteerimist ja restaureerimist;

- valmistatakse punktkirjas teavikuid vähemalt samas mahus kui 2014. aastal;
- lõpetatakse nägemispuudega inimeste tegevust, rehabiliteerimist ja õpetamist käsitlevate trükitud teavikute kogu korrastamine;
- tutvustatakse Eesti Pimedate Raamatukogu tööd nägemispuudega ja düsleksiaga inimestele, eripedagoogidele, logopeedidele, raamatukogu- ja sotsiaaltöötajatele, üliõpilastele jt. raamatukogus kohapeal, erinevatel üritustel ning meedias.

/allkirjastatud digitaalselt/

Vaiko Sepper

Eesti Hoiuraamatukogu direktor

20. märts 2015.a.